

Základná škola Pavla Horova Michalovce

ŠKOLSKÝ ROK: 2015/2016

9. ROČNÍK

GEOGRAFIA

Vypracoval: Mgr. Mária Poľašková

Obsah

Charakteristika predmetu	2
Ciele učebného predmetu.....	2
Kľúčové kompetencie	3
Obsahový štandard.....	4
Výkonový štandard.....	5
Pedagogické stratégie	7
Učebné zdroje	7
Hodnotenie.....	8
Tematický plán	10

Učebné osnovy vypracované na základe Štátneho vzdelávacieho programu ISCED 2, schváleného 19.6.2008.

Charakteristika predmetu.

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie jedinečnosti planéty Zem. Žiaci pochopia význam poznania zákonitostí Zeme. Uvedomia si, že dokonalé pochopenie princípov existencie Zeme im pomôže ju využívať a chrániť. Štúdium geografie im umožní spoznávať krajinu, zákonitosti jej usporiadania, možnosti optimálneho využitia a ochrany krajiny človekom. Obsah geografie sa sústreďuje aj na väzby prírody a ľudskej spoločnosti. Vzhľadom na nárast problémov, vyplývajúcich z aktivít človeka a ich dopadu na prírodné prostredie i na spoločnosť, žiaci získajú aj skúsenosti ako reagovať na zmeny v priestore, pochopiť ich a v budúcnosti riešiť. Základnou geografickou kompetenciou je práca s mapou. Vedieť pracovať s mapou, čítať ju, analyzovať obsah mapy a interpretovať ho, orientovať sa podľa mapy, vedieť zhotoviť jednoduchý náčrt okolia a i. Spoznávanie Zeme je základnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je iné, líši sa podnebím, rastlinstvom, živočíštvom, obyvateľmi a ich výtvormi. Obyvateľstvo v rôznych častiach sveta sa líši nielen jazykom ale aj svojou kultúrou či spôsobom života. Poznanie týchto charakteristík a ich pochopenie vedie k porozumeniu predovšetkým vzájomných väzieb v krajine. Posúdiť postavenie Slovenska v porovnaní s ostatnými štátmi, ako ďalej zmeniť súčasný stav a pričiniť sa o rozvoj Slovenska a jeho regiónov tiež patria do geografického poznávania. Regionálna geografia v základnej škole tvorí základ vyučovania geografie. Je to pre žiakov prijateľný spôsob ako získať veľa zaujímavých informácií o prostredí, ktoré ich zaujíma a pritom sa naučiť potrebné informácie. Regionálna geografia nie je len opis javov v jednotlivých regiónoch, ale prostredníctvom konkrétnych javov žiaci získajú informácie, naučia sa ich porovnávať, triediť, vyhľadávať vzťahy a vysvetľovať ich.

Ciele učebného predmetu.

Získať základné vedomosti o Slovenskej republike, geografické charakteristiky krajiny, rozvíjať chuť učiť sa, rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať, hľadať vzájomné vzťahy a vysvetľovať ich, prejavovať záujem o spôsob života ľudí, vedieť čítať mapu, orientovať sa na nej a podľa nej v praxi – plány miest, autoatlas, mapy na internete, riešiť modelové situácie vnímať jedinečnosť prírodných javov a výtvorov na Zemi a vysvetliť prírodné javy na základe vedomostí, rozumieť grafom, diagramom, hľadať riešenia na otázky, hľadať informácie, svoje riešenia problémov interpretovať (spracovať projekt, prezentovať ho), diskutovať o návrhoch, oceniť krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa ich vážiť si a chrániť, orientovať sa na mape podľa súradníc. Pripraviť projekt, získať informácie, hľadať odpovede na otázky, porovnávať, triediť, vyhodnocovať vypracovať

a odprezentovať ho, diskutovať o geografických zaujímavostiach – prírodných a kultúrnych, získavať údaje zo zdrojov, využiť internet, odbornú literatúru, tvoriť mentálne mapy so symbolmi, rozvíjať jednotlivé druhy funkčnej gramotnosti. Využiť GPS v praxi.

- Popísať pomocou mapy základné geografické charakteristiky Slovenska
- Pomenovať geomorfologické celky
- Určiť podnebné a vegetačné pásma a vysvetliť prírodné javy
- Vysvetliť osídľovanie a skladbu obyvateľstva
- Popísať rozloženie priemyslu a poľnohospodárstva SR
- Rozumieť grafom a diagramom
- Pripraviť projekt a odprezentovať ho
- Poznať známe kultúrne pamiatky, národné parky

Kľúčové kompetencie

kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja,
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií
- dokáže zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,

sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- má adekvátny ústny a písomný prejav zodpovedajúci situácii a účelu komunikácie,
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,

kompetencia (spôsobilosť) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky

- používa diagramy, grafy, tabuľky,
- používa základy prírodovednej gramotnosti,

kompetencia (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja,
- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní,

kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov,
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov,

kompetencie (spôsobilosti) občianske

- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti,
- podporuje udržateľnosť kvality životného prostredia,

kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu a budovať si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine - uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov,

kompetencie (spôsobilosti) pracovné

- dokáže si stanoviť ciele, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny,
- dokáže získať informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach,

kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti

- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh,

kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote
- cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície,
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam a situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

Obsahový štandard

Geografia v bežnom živote

- Mapy, tematické mapy
- Geografické súradnice, mierka mapy
- GPS v praxi

Slovensko – naša vlasť

- Základné informácie. Historické územia a tradície
- Poloha, zobrazenie Slovenska na mapách
- Geologická stavba územia Slovenska
- Geomorfologické celky, podnebie, vodstvo, pôdy, rastlinstvo a živočíšstvo
- Národné parky a pamiatky zaradené do zoznamu UNESCO
- Charakteristika obyvateľstva a miest
- Hospodárstvo a ťažba nerastných surovín
- Priemysel a poľnohospodárstvo
- Doprava a služby
- Obchod a cestovný ruch

Environmentálne súvislosti

- Znečisťovanie prírody
- Kalamity a prírodné hrozby
- Rozdiely medzi regiónmi Slovenska

Prierezová téma	Realizovaná v tematickom celku
OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ	Môj región. Postavenie Slovenska v Európe. Život obyvateľov v rôznych častiach Slovenska. Roztratené sídla.
ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA	Ťažba nerastných surovín. Lesné a vodné hospodárstvo. Problémy veľkých miest a urbanizácia. Doprava Slovenska – diaľnice. Prírodné kalamity a ekologické havárie.
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA	Rozdiely medzi regiónmi Slovenska. Kraje a krajské mestá. Národnostné menšiny. Pamiatky Slovenska. Osídľovanie územia.
TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI	Projekt: Vybrané regióny Slovenska

Výkonový štandard

Slovenská republika

Určiť na mape polohu Slovenska zemepisnými súradnicami. Na mape ukázať povrchové celky Slovenska a charakterizovať ich polohu a porovnať nadmorskú výšku podľa mapy. Stručne opísať vznik slovenských pohorí. Charakterizovať rozloženie nížin a kotlín na Slovensku a ich význam pre obyvateľstvo. Opísať ako pôsobia vonkajšie činitele na povrch v jednotlivých častiach Slovenska a uviesť ich príklady.

Vysvetliť na príkladoch ako vzniká skalné mesto, riečna dolina, ľadovcová dolina, sprašové nánosy, jaskyne, meandre, mŕtve ramená, jazerá a vymenovať príklady.

Určiť, ktorý činiteľ prevládal v danej lokalite a dotvoril zemský povrch podľa rôznych obrázkov oblastí Slovenska.

Opísať, ako človek pôsobí na tvárnosť povrchu uviesť konkrétne príklady.

Opísať podnebie na Slovensku ako sa mení počasie v priebehu jednotlivých ročných období, ako sa mení teplota a množstvo zrážok (použiť diagramy). Na mape určiť vybrané toky riek, jazerá, vodné nádrže, podzemné vody, kúpele, oblasti minerálnych a termálnych vôd.

Charakterizovať význam vodstva na Slovensku na vybratých príkladoch.

Opísať negatívne zásahy do vodstva Slovenska.

Zhodnotiť možnosti využitia podzemných vôd. Vymenovať kúpele. Vymenovať a ukázať na mape národné parky a čím sú charakteristické

Zdôvodniť význam ochrany vybratých objektov na Slovensku a vo svete.

Porovnať vybrané NP Zeme a Slovenska. Porovnať povrch a osídlenie. Na základe porovnania uviesť, ktoré oblasti sú vhodné na osídlenia a ktoré nie. Uviesť podmienky pre vznik sídla.

Zdôvodniť nerovnomerné osídlenie obyvateľstva na území Slovenska. Posúdiť príčiny nerovnomerného osídlenia územia. Vybrané sídla určiť na mape, charakterizovať ich polohu a uviesť ich stručnú charakteristiku (zo zdrojov).

Charakterizovať najvýznamnejšie hospodárske aktivity človeka na Slovensku a odlíšiť ich.

Ukázať na mape hospodársky najvyspelejšie regióny Slovenska.

Charakterizovať dopravu v jednotlivých regiónoch Slovenska.

Podľa mapy vyznačiť dôležité oblasti pre CR a opísať ich zaujímavé miesta pre CR.

Priestor na Zemi a jeho zobrazovanie

Používať mapy pri orientácii v teréne (turistické mapy, automapy, plány miest, tematické mapy). Orientovať sa na mapách – získavať a aplikovať z nich údaje v bežnom živote. Používať mapy pri získavaní informácií o danej lokalite. Vyhľadať mapu na internete a orientovať sa v nej, získavať informácie z dát.

Vzťah medzi zložkami krajiny

Vysvetliť prírodný charakter jednotlivých oblastí na Zemi, vyjadriť fungovanie zložiek krajiny v danej oblasti, rozoznať odlišnosti krajiny a tomu prispôbiť svoj život. V tejto téme sa maximálne uplatňuje systémový prístup a príčinnno-následné vzťahy. Vplyv podnebia na povrch, na rastlinstvo a živočíšstvo, význam vody (činnosť rieky, jazerá a i.).

Vzťah medzi zložkami krajiny a človekom

Popísať život človeka v priestore, tvorený vzájomnými vzťahmi medzi prírodou a spoločnosťou. Podmieňuje ho znalosť podmienok, ktoré príroda dáva človeku a ovplyvňuje ho. Preskúmať, do akej miery môže človek využívať prírodu, aby prežil. Vysvetliť vznik chránených území, národných parkov. Rozoznať využívanie prírodných zdrojov človekom.

Ľudia na Zemi a vzťahy medzi ľuďmi

Zhodnotiť rozmiestnenie obyvateľstva na Zemi, podmienky v jednotlivých častiach Zeme a ich vhodnosť pre život človeka, vzájomné ovplyvňovanie starých a nových kultúr, existenciu rôznych kultúr vedľa seba. Porovnať kultúru ľudí žijúcich v rôznych oblastiach sveta, akceptovať hodnoty iných kultúr pri zachovaní svojej vlastnej identity ako predpoklad kvalitného reagovania na možné spolupráce.

Regióny Zeme

Komplexne hodnotiť región Slovenska z hľadiska jeho prírodných a kultúrnych a i. charakteristík, možností rozvoja, poznať miestny región, možnosti jeho rozvoja, byť schopný prispieť k rozvoju miestneho regiónu.

Pedagogické stratégie

Vo vyučovacom procese na hodinách geografie je vhodné využívať nasledujúce metódy:

- **motivačné** metódy – motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačný problém, motivačná demonštrácia
- **kooperatívne vyučovanie**
- **projektové** vyučovanie
- **problémové metódy** – heuristická metóda
- **praktické aktivity – práca dvojíc, skupín**
- **práca s knihou a textom** - čítanie s porozumením, spracovanie textových informácií, učenie sa z textu, orientácia v štruktúre textu, vyhľadávanie, triedenie, využívanie podstatných informácií
- **samostatné učenie prostredníctvom IKT**
- **aktivizujúce** metódy (diskusia, situačná metóda, inscenačná metóda, didaktické hry, kooperatívne vyučovanie)
- **fixačné** metódy (metódy opakovania, precvičovania, riešenia problémov)
- **brainstorming**
- **práca s mapou** – používať rôzne druhy máp, neoznačené mapy

Z **organizačných foriem** sa využívajú najmä :

- vyučovacia hodina základného typu
- motivačného typu
- fixačného typu
- aplikačného typu
- expozičného typu
- diagnostického typu

Učebné zdroje

Odborná literatúra:

KOLEKTÍV. 2005. Encyklopédia miest a obcí Slovenska. 1. vydanie. Lučenec: PS - LINE. ISBN 80-969388-8-6

KOLEKTÍV. 2008. Ottova praktická encyklopédia Slovensko. 1. vydanie. Praha: Ottovo nakladateľstvá. ISBN 978-80-7360-668-8

ONDREJKA, Kliment. 2000. Rekordy Slovenska – Príroda. 2. Prepracované vydanie. Bratislava: Mapa Slovakia. ISBN 80-8067-022-6

Encyklopédie:

LANDMANN, Rudolf. 2009. Encyklopédia zemepisu sveta. 1. vydanie. Žilina: Knižné centrum. ISBN 978-80-8064-332-4

ŠÁRA, Pavel a kol. 2005. Lexikón krajín sveta. 2. vydanie. Harmanec: VKÚ. ISBN 80-8042-430-6

Učebnice:

Tolmáči, Ladislav a kol. 2008. Zemepis 8. 6. aktualizované vydanie. Bratislava: Poľana. ISBN 978-80-89192-94-6

(túto učebnicu budeme používať, kým nebudú k dispozícii nové učebnice)

Atlasy:

READER'S DIGEST VÝBER, 1999. Ilustrovaný atlas sveta pre budúce storočie. 1. vydanie. Bratislava. ISBN 80-967878-8-8

BARAN, Vladimír a kolektív. 2009. Školský atlas sveta. 4. vydanie. Harmanec: VKÚ, akciová spoločnosť. ISBN 978-80-8042-559-3

Internetová stránka:

MODERNÝ ZEMEPIS: www.zsphorova.sk/modernaskola

Hodnotenie

Predmet GEOGRAFIA bude klasifikovaný známkou. Pri jeho klasifikácii budeme vychádzať z Metodického pokynu č. 22/2011-R z 1. mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. V prípade písomných prác, testov, didaktických testov a akýchkoľvek prác, pri ktorých je možné využiť percentuálnu stupnicu budeme uplatňovať nasledovne:

Stupeň 1: 100% - 90%

Stupeň 2: 89% - 75%

Stupeň 3: 74% - 50%

Stupeň 4: 49% - 30%

Stupeň 5: 29% - 0%

Hodnotenie žiaka so špecifickými poruchami učenia bude v súlade so závermi a odporúčaním pedagogicko-psychologického vyšetrenia.

Hodnotenie projektov:

Kritéria: - náročnosť zvolenej témy, jej obsahové zvládnutie

- originalita, esteticky, logické usporiadanie
- zaujímavosti a doplnenie základného učiva
- grafický prejav
- prezentácia projektu – úroveň osvojenia poznatkov

Tematický plán

Predmet: **Geografia**

Ročník: 9. ročník

Časová dotácia: 66 hodín/ročne / 2 hod týždenne (s navýšením časovej dotácie a rozšírením obsahu učiva)

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
I. Geografia v bežnom živote Počet hodín: 6 Rozšírený obsah	Mapy, tematické mapy Geografické súradnice na mapách. Mierka mapy. GPS v praxi	Rozlišuje mapy podľa mierky, Podľa obsahu Geografická šírka a dĺžka. Mapy veľkej, strednej a malej mierky	<ul style="list-style-type: none">- pozná druhy máp- vie čítať mapu podľa topografických značiek- rozlišuje farby na mapách a ich význam- vie vyznačiť výškopis a polohopis- vie vypočítať vzdialenosti podľa mierky mapy- vie určiť polohu akéhokoľvek miesta na Zemi podľa geografických súradníc- vie pracovať v systéme GPS

<p>II. Slovensko – naša vlasť</p> <p>Počet hodín: 56</p> <p>Rozšírený obsah</p>	<p>Historické územia a tradície</p> <p>Poloha</p> <p>Geologická stavba</p> <p>Povrchové celky</p> <p>Podnebie</p>	<p>Dejiny a osídľovanie Slovenska Členenie na stolice a župy</p> <p>Poloha na mape Európy Poloha podľa súradníc</p> <p>Flyšové, jadrové a sopečné pohoria Členenie Karpát (vonkajší a vnútorný oblúk) Kotliny, nížiny a ich využitie</p> <p>Pohoria, nížiny a kotliny – pomenovať geomorfologické celky</p> <p>Vonkajšie činitele pôsobiace na povrch a príklady ich činnosti pri tvarovaní zemského povrch (pieskové presypy, sprašové nánosy, skalné mesto, riečna dolina, ľadovcová dolina, pleso, meander, mŕtve rameno, močariská, jaskyne).</p> <p>Podnebné činitele Vplyv podnebných</p>	<p>Na mape ukázať povrchové celky Slovenska a charakterizovať ich polohu a porovnať nadmorskú výšku podľa mapy</p> <p>Stručne opísať vznik slovenských pohorí Charakterizovať rozloženie nížin a kotlin na Slovensku a ich význam pre obyvateľstvo.</p> <p>Opísať a ako pôsobia vonkajšie činitele na povrch v jednotlivých častiach Slovenska a uviesť ich príklady. Vysvetliť na príkladoch ako vzniká skalné mesto, riečna dolina, ľadovcová dolina, sprašové nánosy, jaskyne, meandre, mŕtve ramená, jazerá a vymenovať príklady.</p> <p>Určiť, ktorý činiteľ prevládal v danej lokalite a dotvoril zemský povrch podľa rôznych obrázkov oblastí Slovenska. Opísať, ako človek pôsobí na tvárnosť povrchu uviesť konkrétne príklady.</p> <p>Opísať podnebie na Slovensku ako</p>
--	--	--	--

	<p>Podnebné oblasti</p> <p>Počasia</p>	<p>činiteľov na povrch Slovenska Zmena podnebia s nadmorskou výškou a v priebehu roka na Slovensku</p> <p>Charakteristika podnebných oblastí</p>	<p>sa mení počasie v priebehu jednotlivých ročných období, ako sa mení teplota a množstvo zrážok (použiť diagramy).</p> <p>Vysvetliť rozdiel v teplote, zrážkach, množstve slnečného žiarenia v rôznych častiach Slovenska.</p>
	<p>Vodstvo Slovenska</p> <p>Rieky</p> <p>Jazerá</p> <p>Podzemná voda</p> <p>Pôdy</p> <p>Rastlinstvo</p> <p>Živočíšstvo</p>	<p>Rieky (<i>Morava, Dunaj, Váh, Nitra, Hron, Hornád, Torysa, Dunajec</i>). Jazerá a vodné nádrže (<i>Veľké Hincovo pleso, Štrbské pleso, Oravská priehrada, Zemplínska šírava, Liptovská Mara, Gabčíkovo</i>). Podzemné vody, minerálne a termálne (<i>Žitný ostrov, kúpele (Piešťany, Bardejovské Kúpele, Trenčianske Teplice)</i>). Vodstvo v miestnej krajine.</p> <p>Význam a využitie pôdy Ochrana rastlinstva a živočíšstva Endemity a relikty</p>	<p>Na mape určiť vybrané toky riek, jazerá, vodné nádrže, podzemné vody, kúpele, oblasti minerálnych a termálnych vôd. Charakterizovať význam vodstva na Slovensku na vybraných príkladoch. Opísať negatívne zásahy do vodstva Slovenska. Zhodnotiť možnosti využitia podzemných vôd. Vymenovať kúpele.</p> <p>Rozlíšiť pôdne druhy a typy Vymenovať vegetačné stupne rastlinstva a živočíšne oblasti .</p>
	<p>Národné parky a pamiatky zaradené do zoznamu UNESCO</p>	<p>TANAP, PIENAP, NP Nízke Tatry, NP Malá Fatra, NP Veľká Fatra, NP <i>Slovenský raj</i>, NP <i>Muránska planina</i>,</p>	<p>Vymenovať a ukázať na mape národné parky a čím sú charakteristické</p>

<p>III. Environmentálne súvislosti</p> <p>IV. Projekt</p> <p>Počet hodín: 4</p>	<p>Znečisťovanie prírody</p> <p>Kalamity a prírodné hrozby</p> <p>Rozdiely medzi regiónmi Slovenska</p>	<p>Znečistenie prírody a činitele, ktoré znečisťovanie spôsobujú.</p> <p>Kalamity, ktoré zmenili podobu našich veľhôr a prírodné hrozby .</p> <p>Medzi regiónmi Slovenska existujú hospodárske rozdiely.</p> <p>Historické územia a tradície.</p>	<p>Pomenovať a charakterizovať najviac znečistené a postihnuté lokality Slovenska.</p> <p>Identifikovať pôvodcov znečisťovania a kalamít, ktoré ohrozujú územie Slovenska.</p> <p>Vysvetliť a pomenovať hlavné rozdiely medzi regiónmi.</p>
---	--	---	---

ZŠ P. HOROVÁ
MICHALOVCE

--	--	--	--

ZŠ P. HOROVA
MICHALOVCE

--	--	--	--

ZŠ P. HOROVA
MICHALOVCE

ZŠ P. HOROVA
MICHALOVCE

ZŠ P. HOROVÁ
MICHALOVCE

ZŠ P. HOROVA
MICHALOVCE

ZŠ P. HOROVA
MICHALOVCE
